

„PROWieści”

kwiecień /2012

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Publikacja opracowana w Departamencie Rozwoju Obszarów Wiejskich Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

SPIS TREŚCI

1. Informacja na temat realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.	str 3
2. Informacje bieżące	str 6
3. Zmiany w przepisach PROW 2007-2013	str 11
4. Dobre praktyki. Przykłady zrealizowanych projektów	str 14
5. Tabełaryczne dane o realizacji PROW na lata 2007 -2013	str 17

Od redakcji:

Szanowni Państwo,

Z przyjemnością informujemy o wznowieniu wydawania w formie elektronicznej miesięcznika PROWieści. Wznowione PROWieści będą prezentować, w krótkiej formie, sprawy dotyczące realizacji PROW 2007-2013 oraz polityki w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej.

Zależy nam na tym, aby w jednym miejscu znalazły się informacje dotyczące postępu w realizacji PROW i poszczególnych działań programu, zmianach w programie i działaniach oraz spraw dotyczących kształtowania przyszłości WPR po roku 2013.

Poszczególne numery PROWieści będą zawierać syntetyczne informacje:

- o realizacji PROW 2007-2013,
- zmianach w przepisach krajowych i unijnych, dotyczące PROW 2007-2013 i poszczególnych działań,
- o prowadzonych konsultacjach zmian przepisów dotyczących PROW 2007-2013,
- informacje o szkoleniach, konferencjach i spotkaniach w sprawie realizacji działań PROW 2007-2013 (tych które się odbyły i o tych planowanych w najbliższym okresie),
- informacje o spotkaniach i konferencjach nt. przyszłości PROW po 2013 r.,
- informacje o prowadzonych konsultacjach dotyczących przepisów PROW po 2013r,
- propozycje przykładów zrealizowanych projektów „Dobre praktyki” (w każdym numerze będą zamieszczane dwa przykłady).

Miesięcznik PROWieści będzie zamieszczany na stronach internetowych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi www.minrol.gov.pl oraz Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich www.ksow.gov.pl i rozsyłany drogą elektroniczną do beneficjentów PROW, partnerów KSOW oraz instytucji i osób zajmujących się rozwojem obszarów wiejskich w Polsce.

Mamy nadzieję, że wymiana informacji o realizacji PROW 2007-2013 i rozpowszechnianie dobrych praktyk w zakresie realizowanych programów pomocy UE w zakresie rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich będzie pozytywnie wpływać na poprawę wdrażania instrumentów rozwoju obszarów wiejskich oraz zapewni lepszą dystrybucję informacji o efektach realizacji tych instrumentów.

Jesteśmy przekonani, że dostępność informacji o zmianach w poszczególnych działaniach PROW 2007-2013 i organizowanych w tym zakresie spotkaniach, konferencjach, szkoleniach, konkursach, seminariach będzie sprzyjać także urzeczywistnianiu się zasady partnerstwa oraz nowoczesnego, efektywnego sposobu wymiany informacji i pozyskiwania wiedzy. Zapewnienie wszystkim podmiotom współpracującym w obszarze rolnictwa i rozwoju wsi dopływu informacji i umożliwienie wymiany doświadczeń związanych z rozwojem obszarów wiejskich pozwala na podejmowanie trafnych decyzji, zarówno przez inwestorów jak i administrację publiczną, na wszystkich poziomach zarządzania.

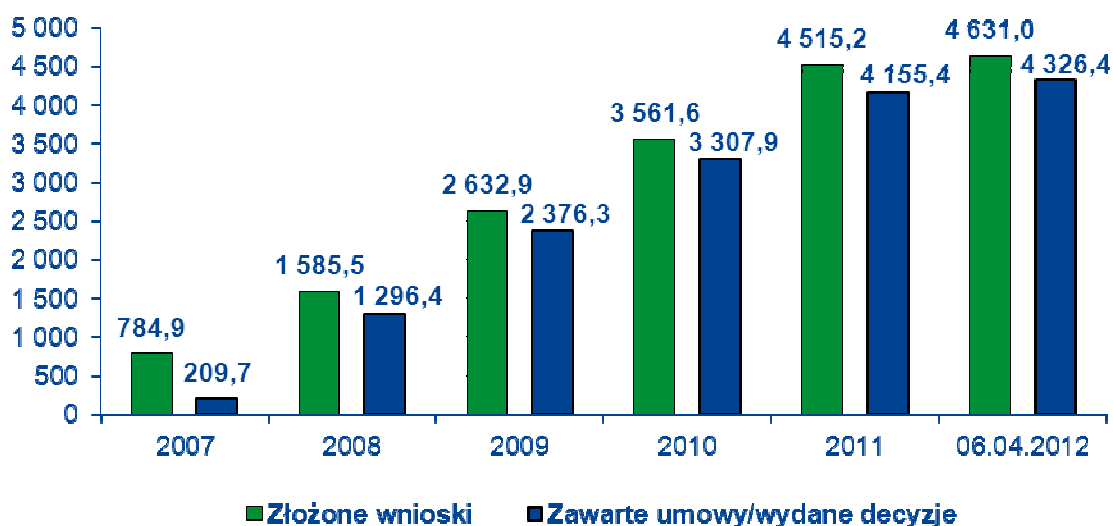
Zachęcamy do lektury i współpracy przy redakcji „PROWieści”.

Redakcja „PROWieści”

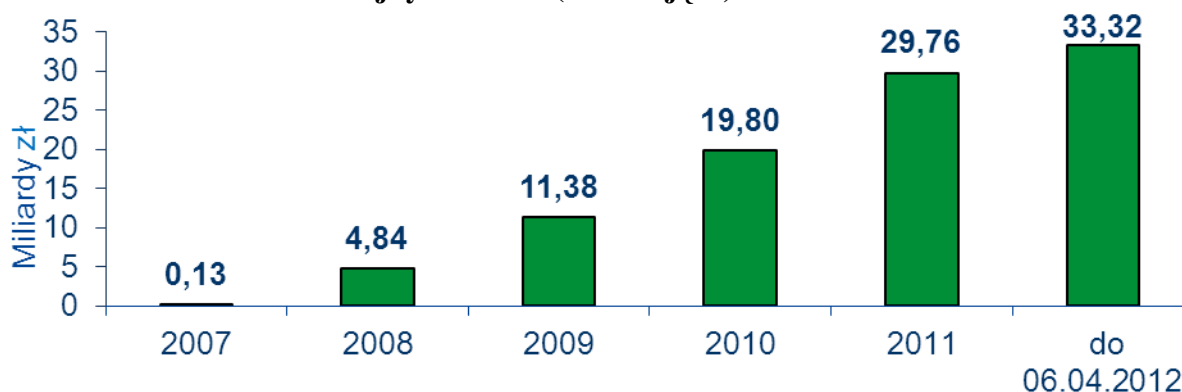
Informacja na temat realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich jest wdrażany w Polsce od 2007 roku. Łączna kwota środków przeznaczonych na realizację działań w ramach PROW 2007-2013 wynosi ponad 17 mld euro. W 2010 roku całkowita alokacja dla Programu została zwiększona o prawie 170 mln euro. Środki te mogły być przeznaczone przez kraje członkowskie wyłącznie na realizację projektów z zakresu restrukturyzacji produkcji mleka, gospodarki wodnej, pozyskiwania energii odnawialnej, Internet szerokopasmowy, czy też na finansowanie bioróżnorodności. PROW 2007-2013 wspiera modernizację i wzrost konkurencyjności sektora rolno-spożywczego oraz rozwój obszarów wiejskich. W ramach czterech osi realizowane są 22 działania oraz pomoc techniczna. Duża część z nich adresowana jest do rolników i producentów rolnych. Beneficjenci złożyli już łącznie ponad 4,6 mln wniosków. Do dnia 6 kwietnia 2012 r. zawarto ponad 4,3 mln umów/decyzji na kwotę stanowiącą prawie 75% całości alokacji dla Programu.

Liczba złożonych wniosków oraz zawartych umów/decyzji w ramach PROW 2007-2013 (narastająco w tys.).

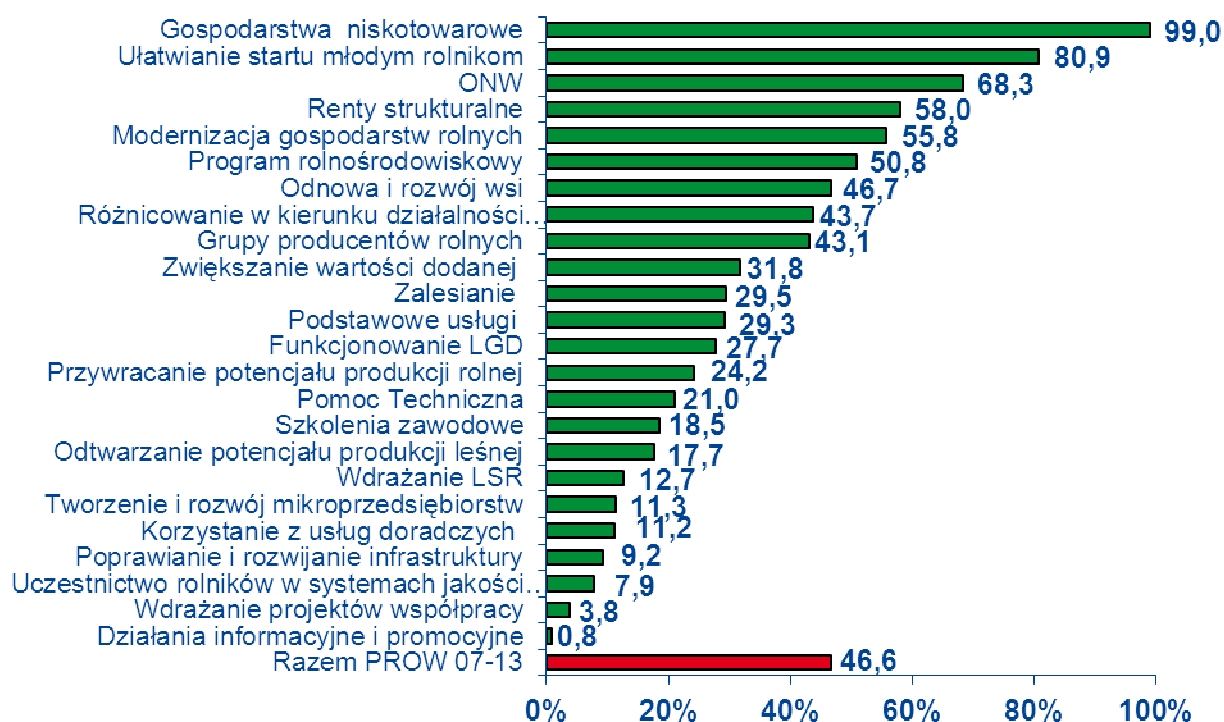

Płatności zrealizowane w kolejnych latach (narastająco).

Zrealizowane płatności - % wykorzystanie środków EFRROW, wg działań

Należy podkreślić, że największe zainteresowanie beneficjentów dotyczy działań inwestycyjnych w ramach I osi. Można tu wymienić takie działania jak *Modernizacja gospodarstw rolnych*, gdzie w ciągu trzech lat wdrażania PROW 2007-2013 złożono blisko 80 tys. wniosków, na kwotę stanowiącą prawie 130% całkowitej alokacji przeznaczonej na to działanie (ponad 11 mld zł). Aby sfinansować jak największą ilość projektów, poprawiających konkurencyjność naszych gospodarstw, budżet tego działania kilkakrotnie był zwiększany. Ostatnio zaproponowano Komisji Europejskiej zwiększenie budżetu tego działania o 100 mln euro w ramach przesunięcia środków pomiędzy działaniami. Równie dużym zainteresowaniem cieszy się *Ułatwianie startu młodym rolnikom*. Osoby podejmujące po raz pierwszy prowadzenie gospodarstwa mogą otrzymać na start 75 tys. zł. Premia została zwiększona z 50 tys. zł, tak aby umożliwić młodym rolnikom przeprowadzenie niezbędnych inwestycji pozwalających na zmodernizowanie przejmowanych gospodarstw. Ponad 29 tys. młodych rolników złożyło wnioski w ramach tego działania. Kwota z wydanych decyzji wynosi prawie 100% dostępnych środków przeznaczonych na finansowanie premii. W ramach tej samej osi wdrażane jest działanie *Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych*. Działanie to zostało wprowadzone w roku 2010 w celu zapewnienia dodatkowej pomocy dla gospodarstw rolnych, które poniosły straty w wyniku powodzi. Łącznie złożono już prawie 4,4 tys. wniosków, które wyczerpują dużą część kwoty 100 ml Euro, przeznaczonej na finansowanie tego działania. Wspierane jest również tworzenie grup producentów rolnych. Obecnie ponad 750 grup korzysta ze środków Programu. Ponadto aby wspierać rozwój grup producentów rolnych w działaniu *Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej* wprowadzono priorytet dla korzystających z finansowania w ramach tego działania grup. Łącznie w ramach tego działania grupy producentów rolnych, jak również inni wnioskodawcy złożyli ponad 2,8 tys. wniosków, z czego zawarto prawie 1,4 tys. umów na kwotę blisko 2,5 mld zł, przeznaczonej na realizację tego działania. Ponieważ w ramach osi I beneficjenci sygnalizują mniejsze zainteresowanie działaniami *Udział w systemach jakości* oraz *Działania informacyjne i promocyjne*, część środków przeznaczonych na realizację tych działań została przesunięta na działania w ramach których liczba wniosków przekracza limity dostępnych środków.

Dodatkowym instrumentem, wspierającym pośrednio rolników, jest działanie *Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa*. Działanie realizowane jest poprzez dwa schematy: schemat I – Scalanie gruntów, schemat II- Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi. W ramach schematu I, istnieje możliwość m.in.: poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych poprzez wykonanie prac scaleniowych, wytyczenie i urządzenie funkcjonalnej sieci dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz dojazdów do zabudowań gospodarczych. W ramach schematu II, istnieje możliwość m.in. poprawy jakości gleb poprzez regulację stosunków wodnych, zwiększenie retencji wodnej, poprawę ochrony użytków rolnych przed powodzią. Łącznie złożono 514 wniosków (w tym: 109- schemat I, 405 – schemat II). Wydane decyzje 401, wykorzystują budżet tego działania w ponad 51%.

W osi II realizowane są przede wszystkim działania związane z płatnościami dla gospodarstw, które mają niekorzystne warunki do gospodarowania oraz dla tych, które realizują programy rolnośrodowiskowe oraz zalesienia gruntów rolnych i gruntów innych niż rolne. Łącznie w ramach tej osi złożono ponad 4,3 mln wniosków na kwotę stanowiącą ponad 70 % limitu środków przeznaczonego na realizację tej osi.

Bardzo duże zainteresowanie beneficjenci wykazują również działaniami osi III w ramach, której realizowane są: *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej*, *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw*, *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej* oraz *Odnowa i rozwój wsi*. W ramach dwóch pierwszych działań mieszkańcy małych miejscowości wiejskich mogą ubiegać się o refundacje kosztów poniesionych na realizację przedsięwzięć związanych z tworzeniem lub rozwijaniem drobnej przedsiębiorczości i tworzeniem nowych miejsc pracy. W ramach działania *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* rolnicy i osoby zamieszkujące wraz z nimi w gospodarstwie mogą się starać o refundacje środków poniesionych na projekty inwestycyjne, których celem jest uzyskiwanie pozarolniczych dochodów w gospodarstwie. Refundacja ta może wynieść od 50 do 80% kosztów poniesionych w ramach realizacji projektów. Podwyższony poziom dofinansowania w ramach tego działania został wprowadzony w roku 2010 i dotyczy gospodarstw w których wystąpiły straty wynikające z wystąpienia różnych zdarzeń losowych. Łącznie złożono już 29 tys. wniosków, z czego zawarto umowy z prawie 11 tys. beneficjentów, na kwotę przekraczająca 65% dostępnych środków. Natomiast w działaniu *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw*, osoby podejmujące lub rozwijające działalność gospodarczą w małych miejscowościach wiejskich złożyły w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa już ponad 31 tys. wniosków, z czego zawarto umowy z prawie 7 tys. beneficjentów, co stanowi około 30% dostępnych środków w tym działaniu.

W ramach osi III wdrażane są też dwa działania wspierające samorządy wiejskie w modernizowaniu infrastruktury i przestrzeni publicznej małych miejscowości położonych na obszarach wiejskich. W ramach działania *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej* zwiększono budżet o około 65 mln euro tym samym samorządy gminne mają do wykorzystania większe środki na tak niezbędne inwestycje jak budowa lub modernizacja infrastruktury wodnokanalizacyjnej, gospodarka odpadami komunalnymi czy też z zakresu pozyskiwania energii odnawialnej na potrzeby społeczności gmin wiejskich. Ponad to wprowadzono też zmianę, która pozwoliła gminom na budowę i modernizację infrastruktury małych targowisk wiejskich co przyczyni się do poprawy warunków sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych. Do chwili obecnej gminy złożyły już ponad 4 tys. wniosków, z czego zawarto umowy z ponad 2,5 tys. beneficjentów na kwotę prawie 70% dostępnych w ramach tego działania środków.

W ramach działania *Odnowa i rozwój wsi* wspierane są między innymi projekty dotyczące budowy boisk szkolnych, świetlic, modernizacji i remontów budynków użyteczności publicznej, renowacji zabytkowych budowli oraz porządkowanie przestrzeni publicznej w

małych miejscowościach wiejskich. Łącznie beneficjenci złożyli już prawie 7 tys. wniosków na kwotę ponad 4 mld zł. Zawarte umowy wyczerpują budżet tego działania w prawie 90%.

Na koniec należy wskazać na ogromne znaczenie Osi IV Leader, w ramach której lokalne społeczności wiejskie wdrażają oddolnie przygotowane strategie i projekty wspierające rozwój obszarów wiejskich. W Polsce funkcjonuje 336 Lokalnych Grup Działania realizujących małe projekty aktywizujące mieszkańców obszarów wiejskich oraz projekty z zakresu osi III dotyczące tworzenia nowych miejsc pracy, rozwoju przedsiębiorczości czy też odnowy wsi. Łącznie LGD, w ciągu półtora roku wdrażania tej osi, zawarły umowy na prawie 44% środków przeznaczonych na realizację działań Osi IV.

Mimo ogromnych środków wykorzystanych w ramach dotychczas wdrażanych programów PROW 2004-2006, SPO „Restrukturyzacja...”, PROW 2007-2013 i wielu zrealizowanych przedsięwzięć, diagnoza sytuacji obszarów wiejskich wskazuje nadal na bardzo duże potrzeby.

Uprzejmie informujemy, że szczegółowe informacje dotyczące realizacji poszczególnych działań PROW 2007-2013 znajdują się w opracowywanej co miesiąc informacji bieżącej z monitoringu „*Bieżące informacje na temat realizacji PROW 2007 – 2013*”. Informacja ta zamieszczona jest na stronie internetowej Ministerstwa www.minrol.gov.pl w zakładce monitoring i sprawozdawczość PROW 2007-2013.

Informacja tabelaryczna przedstawiająca szczegółową informację o realizacji Programu rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 według stanu na dzień 31 marca 2012 r. przedstawiona została na przedostatniej stronie Powieści.

> *Informacje bieżące* <

Reforma WPR do 2020 r. przedmiotem rozmów ministra Marka Sawickiego w Brukseli

Minister Marek Sawicki uczestniczył w dniu 20 marca br. w posiedzeniu Rady Ministrów Unii Europejskiej, podczas której, wiodącym tematem obrad było uproszczenie WPR. Prezydencja Duńska zaproponowała też nieformalną dyskusję na temat podziału środków na I i II filar WPR. Przedstawione propozycje kształtu WPR po 2013r. zostały skrytykowane przez państwa członkowskie za wprowadzanie nowych skomplikowanych i kosztownych w obsłudze działań w sektorze rolnym. Jako przykład podawano „zazielenienie” WPR oraz płatności dla „aktywnego rolnika”. W podsumowaniu dyskusji Komisja wyraziła opinię, że poza krytyką nie usłyszała zbyt wielu konstruktywnych propozycji poprawy dokumentu. Dyskutując podział środków na I i II filar ministrowie postulowali stosowanie obiektywnych kryteriów dla przejrzystego podziału budżetu, ale podkreśli te kryteria, według których dane państwo uzyska jak najlepszą pozycję w alokacji, np. stosowanie hektara powierzchni jako kryterium podziału miało zarówno zwolenników, jak i zagorzałych przeciwników takiego podejścia.

W godzinach popołudniowych minister Marek Sawicki uczestniczył w konferencji Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EESC), która poświęcona była dyskusji na temat przyszłości WPR po jej 50 latach stosowania. Minister zaprezentował polskie podejście do przyszłej WPR - odpowiedniej do nowych wyzwań oraz wskazał na konieczność jej zreformowania.

Na marginesie Rady Ministrów Unii Europejskiej minister Marek Sawicki odbył wiele spotkań i dyskusji z innymi ministrami. Minister Francji B. LeMaire poprosił o spotkanie by przedyskutować regulacje rynkowe w przyszłej WPR. W czasie spotkania Minister Sawicki zaproponował kolejne spotkanie - poszerzone o minister Niemiec, by istotne sprawy WPR

przedyskutować wspólnie. Również minister rolnictwa Węgier S. Fazekas i nowy minister Rumuni S. Fuio spotkali się z Ministrem M. Sawickim by przedyskutować kształt przyszłej WPR. Z kolei minister Czech P. Bendl poprosił o rozmowę z ministrem M. Sawickim by uzyskać wyjaśnienia dotyczące handlu rolnego między naszymi krajami w świetle tzw. afery solnej w Polsce.

MRiRW BP

Konferencja ministrów rolnictwa w Augustowie

Z inicjatywy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Marka Sawickiego, w dniach 22 – 23 lutego 2012 r., odbywała się w Augustowie konferencja ministrów rolnictwa Estonii (przedstawiciel ministra), Litwy, Łotwy i Polski.

Rozmowy dotyczyły kluczowych elementów reformy WPR i były podzielone na dwie sesje.

W środę omówiono zmiany systemu płatności bezpośrednich po 2013 roku, a dziś poruszono kwestie rozwoju obszarów wiejskich oraz organizacji rynków rolnych w perspektywie do 2020 roku.

WPR odgrywa istotną rolę nie tylko w zakresie dostarczania żywności, lecz także zapewnia zrównoważoną ochronę środowiska i rozwój obszarów wiejskich. Uczestnicy spotkania chcą silnej i skutecznej WPR, finansowanej odpowiedniej wysokości środkami z budżetu UE. Nowe wyzwania wymagają solidarnego i uczciwego traktowania oraz równych warunków konkurencji.

Estonia, Litwa, Łotwa i Polska krytycznie oceniają zaproponowane przez Komisję Europejską alokacje na płatności bezpośrednie. Proponowany kształt płatności bezpośrednich prowadziłyby do utrzymywania nierówności w wysokości indywidualnego wsparcia pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi i zagrażałyby swobodnej konkurencji pomiędzy rolnikami z różnych krajów UE. Od momentu akcesji rolnicy z krajów bałtyckich otrzymują najniższe wsparcie bezpośrednie w Unii. Dlatego należy bezwzględnie odejść od obecnej alokacji opartej wyłącznie o historyczne poziomy produkcji rolnej. Propozycja KE nie spełnia tego warunku. Konieczna jest zmian dystrybucji środków pierwszego filara i oparcie jej o obiektywne kryteria, powiązane z celami, jakie są stawiane przed zreformowaną WPR.

Uczestniczący w spotkaniu przedstawiciele czterech państw podzielają ideę realizacji celów środowiskowych w polityce rolnej, uważają jednak, iż zaproponowane przez Komisję „zazielenienie” płatności bezpośrednich (tzw. komponent prośrodowiskowy) nie jest dobrym rozwiązaniem. Koncepcja ta pogłębiałaby nierówności w możliwości realizacji jednakowych

w całej UE zadań przez rolników w poszczególnych krajach, ponieważ utrzymane byłby nadal różnice w stawkach płatności (wciąż wynikających z historycznych parametrów produkcji). Propozycja Komisji jest sprzeczna z dążeniem do uproszczenia WPR, pomija też możliwości osiągania dodatkowych efektów środowiskowych poprzez obecne instrumenty, takie jak zasada wzajemnej zgodności (*cross-compliance*) oraz programy rolno-środowiskowe II filara WPR. Dla skutecznej realizacji celów środowiskowych, konieczne jest przede wszystkim pełne odejście od historycznych kryteriów ustalania stawek i krajowych kopert płatności bezpośrednich preferujących regiony i gospodarstwa o intensywnej produkcji rolnej. Uczestnicy spotkania byli zgodni co do konieczności wzmocnienia finansowego II filara WPR na poziomie UE. Silny finansowo II filar jest potrzebny do wzrostu skuteczności i efektywności WPR w kontekście realizacji nowych wyzwań związanych z ochroną środowiska naturalnego, zarządzaniem ryzykiem, czy też zastosowaniem nowych technologii. Jest on także niezbędny do dalszych przekształceń strukturalnych, modernizacji na obszarach wiejskich oraz zapewnienia spójności społeczno-ekonomicznej w rozszerzonej UE. Spotkanie w Augustowie potwierdziło zbieżność w postrzeganiu przez cztery kraje sposobów dystrybucji wsparcia dla rozwoju obszarów wiejskich.

Uczestnicy augustowskiej konferencji są gotowi do dalszej współpracy na rzecz zmiany propozycji Komisji, aby doprowadzić do wyrównania warunków wsparcia rolników i osiągnąć faktyczne uproszczenie WPR.

MRiRW BP

Wizyta ministra Marka Sawickiego w Republice Czeskiej - dyskusje o przyszłości polityki rolnej.

Minister Marek Sawicki przebywał w dniach 28 - 29 lutego w Brnie (Czechy). Minister uczestniczył w dyskusji prowadzonej w ramach Międzynarodowego Forum na temat jakości żywności oraz rozwoju rynków regionalnych. W Forum uczestniczyli ministrowie rolnictwa Europy Środkowo-Wschodniej (Litwy, Węgier, Rumunii, Bułgarii, Słowenii, Słowacji, Polski i Czech) oraz przedstawiciele Komisji Europejskiej i innych instytucji UE.

„Bezpieczeństwo żywności oraz zrównoważona jej produkcja to wyzwania na najbliższe lata” – podkreślali dyskutanci. Konsumenci coraz częściej świadomie wybierają znane produkty o wysokiej jakości i tradycyjnych smakach, wytwarzanych lokalnie. Zagrożeniem dla rozwoju takiej żywności jest napływająca na rynki europejskie tania żywność, wytwarzana bez uwzględniania obowiązujących w Europie standardów produkcyjnych.

Ministrowie rolnictwa uczestniczyli również w odbywających się w Brnie Międzynarodowych Targach Żywności SALIMA 2012.

29. lutego odbyło się posiedzenie Grupy Wyszehradzkiej (Polska, Węgry, Słowacja, Czechy) poszerzonej o Bułgarię, Rumunię i Słowenię. Głównym tematem rozmów była reforma WPR a zwłaszcza finansowanie rozwoju obszarów wiejskich. Ministrowie, ustosunkowali się do propozycji Komisji Europejskiej (tzw. pakiet legislacyjny) i wyrazili zaniepokojenie rosnącym komplikowaniem tej polityki po 2013 r. Ministrowie podkreśli konieczność ujawnienia przez Komisję Europejską, już na tym etapie, alokacji finansowych na II filar WPR dla poszczególnych państw członkowskich. Zdaniem polskiego ministra należy wypracować nową wspólną politykę rolną, ukierunkowaną na rozwój sektora rolnego i obszarów wiejskich. Fundusze unijne na ten cel muszą odpowiadać na nowe wyzwania, a dystrybucja środków powinna być oparta na obiektywnych kryteriach zarówno w I jak i w II filarze.

Obecni na spotkaniu ministrowie jednogłośnie poparli potrzebę kontynuacji wsparcia inwestycji produkcyjnych w akwakulturze w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.

Na wniosek gospodarzy spotkania ministrowie uzgodnili, że utrzymanie wysokiej jakości żywności oraz eliminowanie podróbek odpowiednich marek produktów żywnościowych, wymaga zmiany przepisów i ustalenia norm handlowych zwłaszcza dla przetworów mięsnych.

MRiRW BP

Przedstawienie wyników badań ewaluacyjnych PROW w 2011r.

W dniu 7 lutego br. w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbyła się konferencja poświęcona przedstawieniu wyników badań zrealizowanych w 2011 r. w ramach oceny bieżącej PROW 2007-2013. W konferencji uczestniczyło około 100 osób reprezentujących urzędy centralne, samorządy województw, organizacje społeczne i rolnicze oraz ośrodki naukowo-badawcze.

Pan Minister Tadeusz Nalewajk zwrócił uwagę na fakt, że przeprowadzanie ocen pomaga zidentyfikować obszary wymagające korekty, przyczyniając się do poprawy efektywności podejmowanych interwencji w następnych latach realizacji programu. Wyniki prowadzonych badań mają również duże znaczenie w kontekście prac nad kształtem rozwiązań dla II filaru Wspólnej Polityki Rolnej po 2013 r.

Zgodnie z przepisami unijnymi, obowiązek realizacji zadań związanych z realizacją zadań w zakresie ewaluacji spoczywa na MRiRW jako instytucji zarządzającej programem. W 2010 r. zrealizowana została ocena średniookresowa PROW 2007-2013, w której dokonano kompleksowego podsumowania pierwszych rezultatów realizacji programu.

W 2011 roku, w ramach oceny bieżącej na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi zrealizowane zostały cztery badania ewaluacyjne.

Trzy z nich związane były ściśle z oceną samego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 i dotyczyły następujących tematów:

1. *Ocena funkcjonowania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w Polsce na tle wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej.*
2. *Ocena wpływu realizacji PROW 2007-2013 na gospodarkę Polski.*
3. *Wyznaczenie wartości wskaźnika rezultatu Wzrost wartości dodanej brutto (GVA) dla gospodarstw korzystających z pomocy w ramach PROW 2007-2013.*

Czwarte badanie „*Wpływ Wspólnej Polityki Rolnej i Polityki Spójności na rozwój obszarów wiejskich*” jest pierwszym tak szeroko przeprowadzonym badaniem ewaluacyjnym, w którym podjęto próbę oceny efektów realizacji WPR i Polityki Spójności na obszarach wiejskich w latach 2004-2010.

W trakcie konferencji przedstawiciele wszystkich wykonawców zaangażowanych w realizację poszczególnych badań dokonali prezentacji wyników swoich prac. Wszystkie

przedstawiane dzisiaj raporty dostępne są na stronie internetowej Ministerstwa (<http://www.minrol.gov.pl/pol/Wsparcie-rolnictwa-i-rybolowstwa/PROW-20072013/Dokumenty-analizy-raporty/Analizy-i-raporty>) oraz stronie KSOW (<http://ksow.pl/analizy-i-ekspertyzy.html>). Zachęcamy Państwa do lektury.

Projekt stanowiska Rządu do propozycji legislacyjnych WPR2020

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowało projekt stanowiska Rządu RP do pakietu propozycji legislacyjnych Komisji Europejskiej dotyczących Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2014-2020. Dokument odnosi się do najważniejszych elementów zawartych we wnioskach Komisji i obejmuje projekty stanowiska do propozycji siedmiu rozporządzeń, które będą regulować funkcjonowanie WPR po 2013 roku, a mianowicie:

- Projekt stanowiska Rządu RP do projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego zasady przekazywania rolnikom płatności bezpośrednich wynikających z systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej (rozporządzenie o płatnościach bezpośrednich)
- Projekt stanowiska Rządu RP do projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólną organizację rynku produktów rolnych (rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynków rolnych)
- Projekt stanowiska Rządu RP do projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (rozporządzenie o rozwoju obszarów wiejskich)
- Projekt stanowiska Rządu RP do projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie finansowania i monitorowania wspólnej polityki rolnej oraz zarządzania nią (rozporządzenie horyzontalne)
- Projekt stanowiska Rządu RP do projektu rozporządzenia Rady określającego środki dotyczące ustalania niektórych dopłat i refundacji związanych ze wspólną organizacją rynku produktów rolnych
- Projekt stanowiska Rządu RP do projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 w odniesieniu do stosowania środków przejściowych za rok 2013
- Projekt stanowiska Rządu RP do projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1234/2007 ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku) w odniesieniu do struktury systemu płatności bezpośrednich i wsparcia dla plantatorów winorośli.

Zaproponowane rozwiązania będą miały kluczowe znaczenie dla efektywnego wykorzystania potencjału rolnictwa i obszarów wiejskich w Unii Europejskiej, w tym dla realizacji tak istotnych wspólnotowych celów jak bezpieczeństwo żywnościowe oraz zrównoważony rozwój całej UE.

Dokument został poddany konsultacjom międzyresortowym oraz społecznym i będzie stanowił podstawę dla przedstawicieli Polski do udziału w negocjacjach na forum unijnym. Więcej informacji na stronie internetowej MRiRW <http://www.minrol.gov.pl> (katalog: Informacje branżowe, podkatalog: WPR po 2013 roku, zakładka: Aktualności WPR po 2013 roku).

Można składać wnioski na działanie „Korzystanie z usług doradczych”

Wnioski o przyznawanie pomocy w ramach działania „Korzystanie z usług doradczych” można składać od dnia 2 stycznia 2012 r. Termin składania wniosków o przyznanie pomocy w ramach niniejszego naboru upływa z końcem dnia roboczego następującego po dniu podania do publicznej wiadomości na stronie internetowej www.arimr.gov.pl informacji, z której wynika, że zapotrzebowanie na środki finansowe wynikające ze złożonych wniosków osiągnęło co najmniej 120 % środków finansowych dostępnych w ramach PROW 2007-2013. W przypadku, gdy nie zostanie opublikowana informacja dotycząca osiągnięcia co najmniej 120 % środków finansowych dostępnych w ramach PROW 2007-2013, termin składania wniosków o przyznanie pomocy upływa w dniu 31 grudnia 2012 roku.

Zakończył się nabór wniosków na działanie „Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie”.

16 stycznia zakończył się nabór wniosków dla konkursów IV edycji w ramach działania „Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie”. IV edycja obejmuje konkursy o następującej tematyce:

- „Wymogi wzajemnej zgodności dla gospodarstw ubiegających się o płatności bezpośrednie oraz niektóre płatności nieinwestycyjne w ramach programu rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013”
- „Finanse gospodarstwa rolnego, ubezpieczenia rolników i gospodarstw rolnych”
- „Podniesienie konkurencyjności gospodarstw rolnych poprzez zrzeszanie się rolników ze szczególnym uwzględnieniem formy spółdzielczej”.

> Zmiany w przepisach PROW<

Zmiany w działaniu „Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach (ONW)”

W dniu 14 marca 2012 r. weszła w życie zmiana rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, która jest efektem bieżących doświadczeń związanych z wdrażaniem tego działania jak również wynika z konieczności dostosowania obowiązujących regulacji do nowych przepisów m.in. Ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

Mając na uwadze fakt, że rolnicy ubiegają się o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego i o przyznanie płatności ONW na tym samym formularzu wniosku zasadnym jest, aby obowiązywały jednolite warunki i zasady przyznawania przedmiotowych płatności. W związku z tym w nowelizacji rozporządzenia ONW z dnia 12 marca 2012 r. uregulowana została m.in. kwestia wyłączenia zgody współposiadacza gruntów, będącego małżonkiem rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności ONW.

Znowelizowane rozporządzenie ws. ONW przewiduje również kluczowe zmiany w odniesieniu do siły wyższej polegające na zmianie katalogu okoliczności siły wyższej, poprzez jego rozszerzenie. Zmiana ta ma na celu uwzględnienie przypadków, na których wystąpienie beneficjent nie miał wpływu, i w sytuacji, których nie jest wymagany zwrot płatności.

Podobne rozwiązania, co do kwalifikowania przypadków siły wyższej obecnie są stosowane w płatnościach bezpośrednich realizowanych w oparciu o ustawę z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz w odniesieniu do innych działań Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Ponadto w związku ze zmianą przepisów Kodeksu cywilnego, dokonaną ustawą z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 85, poz. 458) wprowadzającą możliwość ustanowienia przez spadkodawcę w testamencie zapisu windykacyjnego wystąpiła konieczność dostosowania przepisów obowiązującego rozporządzenia do nowych regulacji.

Zgodnie z art. 981 Kodeksu cywilnego w testamencie sporządzonym w formie aktu notarialnego spadkodawca może postanowić, że oznaczona osoba nabywa przedmiot zapisu z chwilą otwarcia spadku (zapis windykacyjny).

Zmiany te oznaczają, że przy sporządzaniu testamentu jest możliwość zapisu konkretnych przedmiotów określonej osobie jednocześnie przedmiot zapisu windykacyjnego nie wchodzi w skład spadku. Sytuacja zapisobiercy windykacyjnego jest, zatem zbliżona do sytuacji spadkobiercy, który także nabywa prawa i obowiązki wchodzące w skład spadku z chwilą śmierci spadkodawcy. Jednak zapisobierca nie jest spadkobiercą.

W związku z tym do przepisów odnoszących się do uprawnień, obowiązków lub wymaganych oświadczeń spadkobierców dodano odpowiednie przepisy obejmujące swoim zakresem również zapisobierców. Zmiany o podobnym charakterze, dotyczące zapisobiercy, zostały wprowadzone również w przepisach odnoszących się do programu rolnośrodowiskowego oraz płatności niezwiązanej do tytoniu i skrobi.

Departament Płatności Bezpośrednich

Zmiany w realizacji działania „Program rolnośrodowiskowy”.

W dniu 12 marca br. została podpisana nowelizacja rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie *szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania Program rolnośrodowiskowy objętego programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013* (Dz. U. z dnia 28 lutego 2009 r. z późn. zm.). W stosunku do poprzedniego roku, w przepisach prawnych regulowanych w ww. rozporządzeniu nastąpiły niewielkie zmiany m.in.: rozszerzenie katalogu siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności, w przypadku wystąpienia których zwrot płatności nie jest wymagany; wprowadzenie nowych gatunków roślin, które mogą być dotowane w ramach *Pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne* oraz wprowadzenie możliwości zamiany realizowanego od 2010 i/lub 2011 r. *Pakietu 3. Ekstensywne trwałe użytki zielone* na *Pakiet 4. i 5.*

Termin składania wniosków o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej to 15 marca – 15 maja. Wnioski o przyznanie płatności rolnośrodowiskowych składa się do Biur Powiatowych ARiMR na tym samym formularzu, co wnioski o płatności bezpośrednie i płatność ONW. Formularz wniosku dostępny jest na stronie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Od ubiegłego roku wnioski można także składać przez Internet.

Obecnie w różnych częściach Polski prowadzone są akcje informacyjne skierowaną przede wszystkim do doradców rolnośrodowiskowych, którzy bezpośrednio kontaktują się z rolnikami realizującymi program rolnośrodowiskowy lub planującymi jego rozpoczęcie.

Odnosnie programu rolnośrodowiskowego realizowanego w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006 należy przypomnieć, że z dniem 29 lutego br. zakończyła się realizacja tego programu. Ogółem w tym programie uczestniczyło ponad 71 tys. rolników, a powierzchnia objęta tym programem wynosiła 1 104 580,26 ha.

Departament Płatności Bezpośrednich

Zmiana Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie podziału środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 .

Minister Marek Sawicki podpisał w dniu 13 marca br rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie podziału środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. Nr 48/2009, poz. 388, z późn. zm.).

Podpisana nowelizacja ww. rozporządzenia uchyla limity w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom” i pozwala na przyznawanie pomocy do wysokości alokacji na to działanie określonej w Programie.

Zmiany Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013

W Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski (nr 29, poz. 113) zostało ogłoszone obwieszczenie z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zmiany Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Zmiany PROW 2007-2013 dotyczyły zwiększenia budżetu działania:

- „Modernizacja gospodarstw rolnych” o 14 000 000 euro
- „Grupy producentów rolnych” o 6 000 000 euro.

W/w środki, w łącznej kwocie 20 000 000 euro zostały przesunięte z działania „Wspieranie gospodarstw niskotowarowych”.

Wprowadzono zmianę w działaniu „Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych”. W wyniku zmiany wsparciem objęte mogą być straty poniesione w całym gospodarstwie, nie tylko w środkach trwałych. Maksymalna wysokość wsparcia wynosi 130% wartości strat poniesionych w gospodarstwie. Środki finansowe skierowane będą przede wszystkim na odbudowę zniszczonych budynków, zakup sprzętu do produkcji rolnej, stad podstawowych zwierząt oraz odnawianie sadów i plantacji wieloletnich, a więc przyczynią się do wznowienia działalności gospodarstw i zapewnienie źródeł dochodów ich właścicielom.

W działaniu „Działania informacyjne i promocyjne” dokonano rozszerzenia definicji beneficjenta.

W ramach działania 132 „Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności” zwiększono limit wsparcia dla rolników ekologicznych z 996 zł do 3 000 zł rocznie. Rozszerzono listę nowych krajowych systemów jakości żywności w działaniach „Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności” i „Działania informacyjne i promocyjne”: System Quality Meat Program (QMP) - wołowina i młoda wołowina.

Zmiana Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007.

W dniu 9 marca br. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podpisał rozporządzenie w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Wprowadzone zmiany dotyczą określenia możliwości wnioskowania przez lokalne grupy działania (LGD), wybrane do realizacji lokalnych strategii rozwoju (LSR) w ramach pierwszego naboru, o wybór do realizacji LSR w zakresie dodatkowych zadań, a tym samym otrzymanie dodatkowych środków na realizację tych zadań.

Zmiana rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013

W dniu 9 marca br. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podpisał rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013. Wprowadzone zmiany dotyczą

- 1) dostosowanie do zmian w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich, poprzez objęcie pomocą podmiotów z miast od 5 do 20 tys. z zakresu operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w działaniu Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, zwiększenie poziomu pomocy z 70 do 80% kosztów kwalifikowalnych operacji oraz umożliwienie aplikowania o środki jednostkom nie posiadającym osobowości ani zdolności prawnej;
- 2) wprowadzenie możliwości wstrzymania terminu weryfikacji wniosków o przyznanie pomocy dla operacji wybranych przez LGD, które wykraczają poza limit dostępnych środków;
- 3) wykluczenie możliwości wstrzymania biegu terminu oceny wniosków o przyznanie pomocy w przypadku kontroli wyboru operacji przez LGD na płatności.

> *Dobre praktyki. Przykłady zrealizowanych projektów.* <

KREATOR – sposób na promocję rękodzieła i pielęgnację tradycji na terenach wiejskich

Oś 4: LEADER

Działanie: Wdrażanie projektów współpracy.

Beneficjent: Stowarzyszenia: Lyskor, LGD „Morawskie Wrota” oraz LGD „Ziemia Pszczyńska”

Zakres projektu: promocja rękodzieła.

Opis projektu:

Działające we współpracy trzy Stowarzyszenia: Lyskor, LGD „Morawskie Wrota” oraz LGD „Ziemia Pszczyńska”, w maju 2011 roku rozpoczęły realizację projektu KREATOR (Kreatywnie Razem Eksponujemy Ambitnie Tworzone Oryginalne Rękodzieła) skierowanego do rękodzielników działających na terenie powiatu pszczyńskiego, wodzisławskiego, rybnickiego oraz raciborskiego. Projekt realizowany będzie do końca maja 2012 r. przy wsparciu środków unijnych w ramach działania 4.21 Wdrażanie projektów współpracy osi 4 LEADER PROW na lata 2007-2013.

Motto projektu:

**„Przełożyć pasję na sukces to zadanie dla KREATYWNYCH.
Odkryć potencjał drzemiący w lokalnych rękodzielnikach to
zadanie dla KREATORA”.**

Nadrzędnym celem projektu KREATOR jest promocja rękodzieła, tego, co z synonimu kiczu i nudy urosło do rangi pasji, oryginalności i stylu. Cieszy fakt, że w czasach zdominowanych przez technikę znalazło się miejsce na kult rękodzieła. Ludzkie ręce są w stanie stworzyć coś, czego nie stworzy nawet najbardziej nowoczesna maszyna.

Projekt poprzedzony był Przygotowaniem Projektu Współpracy, który polegał na przeprowadzeniu ankiet ze zgłoszonymi osobami, które na co dzień zajmują się szeroko pojętym rękodziełem.

Następnym etapem była realizacja projektu, która oficjalnie rozpoczęła się konferencją „Kreatywni Razem”. Prócz wysłuchania ciekawych prelekcji o znaczeniu rękodzieła w promocji regionu uczestnicy mogli podziwiać swoją wzajemną twórczość na towarzyszącej konferencji wystawie. Na potrzeby projektu stworzone zostało logo, które stało się motywem przewodnim wszystkich spotkań. W ramach projektu główną pozycję zajmują spotkania promocyjno-kulturalne, na których uczestnicy projektu-lokalni rękodzielnicy mogą wymienić się doświadczeniami oraz prezentować kunszt swojej twórczości. Każde spotkanie to kopalnia

pomysłów na własne autorskie rękodzieło. Spotkania te mają charakter otwarty, stąd okoliczni mieszkańcy mogą podziwiać wytwarzane dzieła od pierwszego elementu po ostatni.

Jarmark Bożonarodzeniowy (fot. archiwum LGD).

Lokalni twórcy mieli również okazję zaprezentowania swoich rękodzieł nie tylko na lokalnych dożynkach i jarmarkach ale również na Jasnogórskich Dożynkach w Częstochowie. W celu wzmocnienia działań promocyjnych lokalnych twórców oraz ich niezwyklej pasji została stworzona strona internetowa www.lgdkreatywni.pl, na której znajdują się m.in. sylwetki twórców, ich wyroby, relacje z organizowanych wydarzeń, oraz szereg innych ciekawych informacji. W ramach realizowanego projektu stworzone zostaną przez lokalnego artystę gablotki, w których lokalni rękodzielnicy będą mogli wystawić swoje prace. Zwieńczeniem projektu będzie udział na Targach Agrotavel w Kielcach w dniach 20-21 kwietnia oraz wydanie publikacji z twórcami zaangażowanymi w projekt, w której prezentować będą swoje pasje i zamiłowania. Projekt zostanie zakończony konferencją, na której nastąpi podsumowanie zrealizowanych działań.

Serdecznie zapraszamy na pełną twórczej pasji stronę internetową www.lgdkreatywni.pl gdzie wśród wielu propozycji z pewnością znajdą Państwo niebanalne rękodzieło, coś dla tych, którzy upodobali sobie prostotę i minimalizm oraz coś dla tych, którzy stawiają na elegancję i wyrafinowanie.

Gratulujemy naszym rękodzielnikom pasji tworzenia, zaś odbiorcom tej twórczości dziękujemy za jej docenienie.

Koordynatorzy projektu: Aleksandra Jeleń, Hanna Kubica, Mirosława Woźnica

Oś I Poprawa konkurencji sektora rolnego i leśnego

Działanie: Modernizacja gospodarstw rolnych

Województwo/Gmina: **Świętokrzyskie/ Opatów**

Wartość całkowita projektu: **230 108,0 zł**

Wysokość wypłaconego dofinansowania: **75 711,6 zł**

Wysokość dofinansowania w ramach EFROW: **56 783,7 zł**

Cel projektu:

Wzrost dochodu rolniczego poprzez dostosowanie zaplecza technicznego do planowanego zwiększenia produkcji.

Zakres projektu:

Rozbudowa budynku przechowalni owoców (ponad 138m²) oraz zakup 200 sztuk skrzynio palet.

Opis:

Wnioskodawca prowadzi rodzinne gospodarstwo sadownicze o pow. 17,67 ha (33,45 ESU), w którym głównym kierunkiem produkcji jest produkcja jabłek. Powierzchnia sadownicza zajmuje 6,59 ha. Docelowo będzie to powierzchnia 7,59 ha. Dominują plantacje na podkładkach karłowych prowadzone przy pomocy konstrukcji podporowych. Wnioskodawca posiada przygotowanie zarówno zawodowe jak i praktyczne w zakresie plonowania posiadanych plantacji jabłoni. Ze względu na planowane zwiększenie produkcji rolnik zdecydował się na rozbudowę przechowalni owoców oraz zwiększenie ilości posiadanych skrzynio palet. Na realizację inwestycji uzyskał dofinansowanie z ARiMR w ramach PROW 2007-2013.

Zrealizowane przedsięwzięcie umożliwiło beneficjentowi dostosowanie zaplecza technicznego do planowanego zwiększenia skali i jakości produkcji, dostosowanej do potrzeb rynku. W wyniku zrealizowanej inwestycji wzrósł dochód rolniczy w gospodarstwie oraz nastąpił wzrost wartości dodanej brutto o 14 %.

Fot. Rozbudowa przechowalni owoców

Zrealizowana inwestycja jest kolejnym przedsięwzięciem zrealizowanym w gospodarstwie ze środków UE. Beneficjent korzystał wcześniej z programu SAPARD oraz SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”. W wyniku realizacji tych projektów zakupiono ciągnik sadowniczy, kombajn do zbioru porzeczek, urządzenia chłodnicze, sortownicę, wózek widłowy, skrzynio-palety oraz 4200 szt. sadzonek jabłoni oraz konstrukcji podporowej. Działania inwestycyjne oraz sprawność w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych sprawiają, że gospodarstwo oddziałuje pozytywnie na gospodarstwa położone w sąsiednich gminach.

Informacja o stanie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 wg stanu na dzień 31 marca 2012 r.

Kod działania	Nazwa działania	Limit środków dla działania na lata 2007-2013 Ogółem (EUR)	Złożone wnioski			Zawarte umowy / wydane decyzje (czynne)			Zrealizowane płatności				
			liczba	Kwota umów / decyzji (zł)		liczba umów / decyzji	Kwota umów / decyzji (zł)		liczba płatności	liczba różnych beneficjentów	wyplacona kwota (zł)		wykorzystanie limitu środków EFRROW
				Ogółem	EFRROW		Ogółem	EFRROW			Ogółem	EFRROW	
oś 1 Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego		7 460 397 000,00	199873	25309146455,75	19283872489,32	141858	12947878591,46	9866404340,33	3950520	289997	15774416822,82	11869797856,10	52,25%
111	Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie	30 000 000,00	390	349 553 761,88	262 165 321,41	75	69 171 312,35	51 878 484,26	99	30	26 139 449,08	17 157 533,62	18,26%
112	Ułatwianie startu młodym rolnikom	420 000 000,00	29 240	2 001 625 000,00	1 501 218 750,00	24 461	1 693 125 000,00	1 269 843 750,00	19 933	19 933	1 353 275 000,00	1 014 956 250,00	80,01%
113	Renty strukturalne²	2 449 600 000,00	28 537	30 675 736,30	23 006 802,23	19 939	26 335 694,49	19 751 770,87	3 418 949	73 182	5 657 013 816,95	4 242 744 575,64	57,98%
114	Korzystanie z usług doradczych	78 000 000,00	34 369	157 229 700,00	117 922 275,00	26 457	118 219 700,00	88 664 775,00	13 848	12 677	35 145 751,13	26 359 312,10	10,82%
121	Modernizacja gospodarstw rolnych	2 073 265 889,00	77 912	11 061 564 951,58	8 571 301 278,05	48 652	6 783 452 154,88	5 243 393 433,68	46 263	33 191	4 769 188 193,15	3 621 193 316,85	55,84%
123	Zwiększenie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej	932 000 000,00	2 844	7 850 694 641,01	5 888 020 980,76	1 357	2 450 806 754,06	1 838 105 065,55	1 186	747	1 192 446 633,46	894 334 974,26	31,22%
125	Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa	637 531 111,00	514	2 292 918 915,94	1 746 574 270,10	401	1 349 653 703,93	1 011 931 357,16	290	45	243 056 027,11	182 266 844,73	9,15%
126	Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych	100 000 000,00	4 350	333 341 311,95	250 005 983,96	2 793	208 847 132,19	156 635 349,14	1 638	1 562	100 338 703,50	75 254 025,34	23,85%
132	Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności	30 000 000,00	20 923	119 486 710,00	89 615 032,50	16 978	97 699 300,00	73 274 475,00	13 925	9 579	9 678 238,51	7 258 627,74	7,77%
133	Działania informacyjne i promocyjne	10 000 000,00	47	958 157 043,27	718 617 782,45	12	2 791 360,40	2 093 520,30	7	2	301 062,87	225 797,15	0,75%
141	Wspieranie gospodarstw niskotowarowych - zobowiązania z lat 2004-2006	560 000 000,00							432 833	152 922	2 129 806 387,41	1 597 354 027,07	95,51%
142	Grupy producentów rolnych	140 000 000,00	747	153 898 683,82	115 424 012,87	733	147 776 479,16	110 832 359,37	1 549	651	258 027 559,65	190 692 571,60	44,53%
oś 2 Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich		5 337 112 631,00	4 295 841	6 198 873 160,80	4 959 098 528,64	4139281	12 080 946 967,26	9664757573,81	4577711	891 009	12085982311,07	9668772049,83	56,13%
211/212	Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania	2 448 750 000,00	3 792 000			3 666 460	6 743 123 907,81	5 394 499 126,25	3 780 562	842 423	6 697 208 812,26	5 357 753 102,60	68,24%
214	Program rolnośrodowiskowy (płatności rolnośrodowiskowe)	2 314 861 111,00	489 261	5 157 868 284,94	4 126 294 627,95	463 656	4 850 193 432,56	3 880 154 746,05	743 452	133 332	4 792 172 900,55	3 833 738 172,83	50,73%
221/223	Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne	473 501 520,00	14 188	296 175 970,85	236 940 776,68	8 975	190 113 033,89	152 090 427,11	53 616	13 180	513 659 499,26	410 927 895,20	27,58%
226	Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy i wprowadzenie instrumentów zapobiegawczych	100 000 000,00	392	744 828 905,01	595 863 124,01	190	297 516 593,00	238 013 274,40	81	63	82 941 099,00	66 352 879,20	19,97%
oś 3 Jakość życia na obszarach wiejskich		3 568 530 031,00	71 101	24318011290,71	15977818628,67	25 393	9 948 478 293,12	6614625653,15	16 979	13 461	4 516 421 641,91	3112265890,21	28,12%
311	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	345 580 000,00	29 000	2 633 958 324,77	1 975 468 743,43	10 658	929 472 152,53	697 104 114,37	7 934	7 252	618 258 073,80	463 693 549,94	43,46%
312	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	1 023 583 600,00	31 252	6 107 547 548,55	4 580 660 661,25	6 643	1 159 642 715,86	869 732 036,77	3 762	3 258	472 518 445,12	354 388 829,66	11,18%
321	Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej	1 609 786 431,00	4 041	11 570 424 753,82	7 060 447 157,88	2 496	5 315 530 409,72	3 431 603 435,40	1 742	1 362	2 175 312 599,82	1 457 515 671,60	28,89%
313/322/323	Odnowa i rozwój wsi	589 580 000,00	6 808	4 006 080 663,57	2 361 242 066,11	5 596	2 543 833 015,01	1 616 186 066,61	3 541	2 666	1 250 332 523,17	836 667 839,01	46,39%
oś 4 LEADER		787 500 000,00	30 351	2 770 632 982,81	1 949 148 762,30	13 254	1 575 901 284,86	1 135 470 533,90	9 626	4 287	539 505 745,59	395 461 426,43	15,12%
413	Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju	620 500 000,00	29 009	2 218 605 948,21	1 507 527 134,94	12 051	1 054 234 400,03	718 196 721,69	6 559	3 950	359 690 890,97	257 097 957,73	12,36%
421	Wdrażanie projektów współpracy	15 000 000,00	324	17 467 182,29	13 973 745,63	205	8 001 092,96	6 400 874,23	148	110	2 324 181,11	1 834 913,68	3,62%
431	Funkcjonowanie lokalnej grupy działania	152 000 000,00	1 018	534 559 852,31	427 647 881,74	998	513 665 791,87	410 872 937,97	2 919	337	177 490 673,51	136 528 555,02	27,52%
Pomoc Techniczna		266 600 000,00	1 531	524 955 508,87	393 716 631,65	1 233	386 198 803,68	289 649 102,76	926	22	224 288 964,23	168 216 720,69	20,38%
RAZEM³		17420139662,00	4598697	59121619398,94	42563655040,58	4321019	36939403940,38	27570907203,94	8555762	1045392	33140615485,62	25214513943,26	46,43%

1. Zaczernione pola nie są wypełniane ze względu na specyfikę działań

2. Prezentowane kwoty przedstawiają prognozowane wysokości miesięcznych płatności (dotyczy kwot przy złożonych wnioskach oraz wydanych decyzjach)

3. Kwota podana w pozycji limit środków RAZEM odnosi się do wszystkich działań wdrażanych w ramach PROW 2007-2013

SZUKAJ W SKLEPIE PRODUKTÓW ZE ZNAKIEM „POZNAJ DOBRĄ ŻYWNOSĆ”

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Program POZNAJ DOBRĄ ŻYWNOSĆ 00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30,
tel.: 22 623 16 30, 623 18 10, fax: 22 623 16 08, e-mail: pdz@minrol.gov.pl, www.minrol.gov.pl

Redakcja:

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa
tel. + 48 22 623 18 42
fax. + 48 22 623 20 51

www.minrol.gov.pl, www.ksow.gov.pl

Zdjęcia pochodzą z archiwum BP MRiRW oraz autorów informacji.